

משפחה

רעיונות לפרשת השבוע מתוך תורתו של הרב יצחק גינזבורג שליט"א

שמע ישראל – גילוי פנימיות הנשמה

איך יאיר עצם הנשמה?

הדרך הרגילה, המצויה לאורך הדורות, היא התעוררות שנוצרת בעקבות סכנה או צער. לדוגמא, כך קרה אצל נחשון בן עמינדב ביציאת מצרים: עם ישראל יצא ממצרים, הגיע לים ורואה את מצרים רודפים אחריו. אין לעם לאן לברוח, מקדימה ים, מאחור האויבים, ומשני הצדדים מדבר שממה. ה' מצווה את משה "דַבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – וַיִּסְעוּ". ברגע הזה מתגלה אצל נחשון עצם הנשמה – הוא יודע בדיוק מה צריך לעשות. הוא קופץ לים, מוכן למסור את הנפש – והים נבקע. זו היתה סיטואציה של סכנה, והיא זו שגרמה לאור המיוחד של נחשון להתגלות.

אמנם, הדרך השנייה היא התעוררות שמגיעה מלמעלה, פתאום. היהודי נמצא בשגרה שלו, ופתאום – מאיר לו עצם הנשמה. הוא מרגיש איזו התעוררות פנימית, מין הרגשה שהוא נורא רוצה להתחבר לקדוש ברוך הוא. לפעמים זה אפילו דחף לא מוסבר למשהו לא מוגדר, אבל הוא מרגיש בפנים שזו התעוררות לחיבור למשהו אמיתי.

התעוררות זו מתרחשת כאשר לרגע אחד ה' יתברך מגלה ומאיר את עצם הנשמה של האדם. הרגע הזה מגלה את האור הנצחי של ה', והתפקיד שלנו הוא להיות רגישים אליו, לתפוס אותו ולחשוב כיצד נוכל לכלכל איתו את חיינו הלאה. אנו צריכים להמשיך את האור הזה לחיינו, להביא לכך שחיינו יהיו 'ספוגים' באור הנצחי הזה.

אבל איך עושים את זה? איך מחזיקים ברגע ההתעוררות הזה, שלא יחלוף כהרף עין?

בפרשה שלנו, פרשת ואתחנן, מוזכר הפסוק המוכר ביותר: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד". זהו הפסוק הנתפס תמיד כפסוק הנצחי של עם ישראל. את הפסוק הזה אומרים באזני התינוק סמוך ללידתו, ולהבדיל – אלפי יהודים מסרו את נפשם כאשר מילות הפסוק הזה בפיהם. מהו הכוח המיוחד שהפסוק הזה מגלה?

הכוח האלוקי שבתוך היהודי

"שמע ישראל ה' אלוֹקֵינוּ ה' אחד" הוא ביטוי לפנימיות הנשמה של היהודי. הקריאה הזאת, שמע ישראל, חודרת עד הפנימיות הכי עמוקה של היהודי. כשהפסוק הזה נאמר בזעקה אמיתית – חיצונית או אפילו פנימית – היהודי כולו מזדעזע, כי הפסוק הזה מגלה את עצם הנשמה.

בשגרה, בחיים הרגילים, 'עצם הנשמה' של היהודי 'ישן' כביכול. הפנימיות של הנשמה, הכוח הקדוש והלא נתפס שיש בתוך כל יהודי – לרוב נשאר שקט בפנים, לא מתגלה החוצה ואפילו לא מורגש בפנים. זה קורה כי הגוף שלנו, הגשמיות שלנו, נוטה בטבעה להסתיר על האור הרוחני של ה' – המאיר בעצם הנשמה.

אבל, יש פעמים שהאור גובר על הגשמיות ועצם הנשמה מתגלה. כשהוא מתגלה, היהודי מתמלא בבהירות וברור לו בדיוק מה עליו לעשות. פתאום היהודי מסוגל לעשות דברים שהוא כלל לא דמיין שיש באפשרותו לעשות. הוא יכול לעשות דברים בהחלטה של רגע, דברים שלפי השכל הם לא מובנים – כמו למסור את הנפש ולמות על קידוש ה'. התגלות זו יכולה לקרות בשתי דרכים, כפי שיתבאר מיד.

תורה ומצוות

בשביל לתפוס את הרגע הזה, נתן לנו ה' יתברך תורה ומצוות. התורה והמצוות הן נצחיות, כי הן בעצם אורו הנצחי של ה', וכשאנחנו מקיימים אותן עם הגוף שלנו – אנחנו גורמים לכך שהגוף הגשמי שלנו יפסיק להסתיר את האור של הנשמה, והוא יהיה כלי ראוי בו האור של ה' יוכל תמיד להתגלות.

ה' נתן לעם ישראל 613 מצוות. 248 מצוות 'עשה', (כמו קריאת שמע, תפילה, תפילין ועוד) המקבילות ל-248 אבריו של האדם, 365 מצוות 'לא תעשה' (כמו כשרות, רוב הלכות שבת, חמץ בפסח ועוד) המקבילות למספר הגידים שיש לאדם בגופו. הקבלה זו מורה לנו, שעל ידי עשיית המצוות – אנו מתקנים את הגוף הגשמי שלנו, והופכים אותו לכלי בו יכול להתגלות אורו של ה' – האור של "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד".

נעשה ונשמע

אבותינו קיבלו את התורה במילים "נעשה – ונשמע!". קודם כל נעשה, ורק אחר כך נחפש להבין. כך אמרו אבותינו, ובצורה זו גם עלינו לקיים את המצוות. ה"נעשה" מתחלק לשנים: קיום המצוות מתוך אמונה חזקה בה' אחד, וקיום המצוות מתוך כוונה לעשות את הרצון של ה', ולהניח את הרצון האישי שלי בצד.

דווקא על ידי קיום המצוות מתוך האמונה בה' ומתוך כוונה לעשות את רצון ה' – זויכים לחוש שבאמת "אין עוד מלבדו", שאין באמת שום דבר נפרד מה', וגם גופו הגשמי הופך להיות כלי דרכו מאיר אורו של ה'.

שיעור קומה – המבנה הרוחני

בנוסף לגוף הגשמי של היהודי, והמצוות המעשיות שהוא עושה עם הגוף, לכל יהודי יש "שיעור קומה" – מין מבנה גוף רוחני הנשלם על ידי קיום המצוות בגוף הגשמי. על ידי קיום המצוות באופן האמור, אפשר

באמת לראות איך כל מצווה משלימה את המבנה הרוחני של היהודי. כל מצווה היא פרט קטן במבנה הרוחני, וכשהמצוות בשלימות – גם המבנה הרוחני שלם, ורק כך יכול להאיר בה אורו הגדול של ה'.

חוץ מהמבנה הפרטי של כל אחד ואחת מישראל, יש לכל עם ישראל מבנה כללי הכלול מכל עם ישראל יחד. כל מבנה פרטי הוא כמו איבר אחד במבנה הכללי. כשכל האיברים מאוחדים, באמת יכול להאיר האור. כשהמבנה לא שלם, ה' לא יכול לשכון בו.

המפתח: אהבת ישראל

איך משלימים את המבנה הכללי? איך נוכל להתחבר כולנו – כל האיברים – ונוכל ליצור מבנה שלם?

התשובה היא: אהבת ישראל. אהבת ישראל מחברת בין כל היהודים, כמו דבק, ויוצרת מכל האיברים גוף אחד שלם. כשאני אוהב אותך, אני יוצר חיבור בינינו. כשאני אוהב את כל עם ישראל – אני יוצר חיבור נרחב הרבה יותר. כשכולם אוהבים את כולם – באמת נוצר פה מבנה שלם. כאשר המבנה שלם, ה' יתברך מסוגל להתגלות בו, גם בגשמיות ממש – בבית המקדש (כיוון שהמבנה הרוחני מקביל למבנה הגשמי, לגוף – כשה' מתגלה במבנה הרוחני הכללי הוא מתגלה גם במבנה הגשמי הכללי, בית המקדש).

צידה לדרך:

הקריאה "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד" היא ביטוי לאור הפנימי שבכל יהודי – עצם הנשמה. לעיתים, מאיר בנו 'עצם הנשמה' סתם כך, ואנו צריכים 'למשוך' אותו לתוך החיים, על ידי קיום התורה והמצוות. כך נשלם הגוף הגשמי – והמבנה הרוחני הפרטי. על ידי אהבת ישראל אפשר לחבר בין כל המבנים הפרטיים לכדי גוף ומבנה אחד, וכך יוכל אור ה' – המאיר בעצם הנשמה – להתגלות גם בעולם הזה, בבית המקדש.

[על פי מאמר 'הקריאה הנצחית' שבספר 'אשא עיני']

מפי גדולי החסידות

כאלו שלא. כאשר נפלה פצצה סמוך ממש לחדר בו היו, מפי כל היהודים – פרצה מיד זעקת "שמע ישראל". ביטוי מובהק לעצם הנשמה שבכל יהודי.

[מתוך ספר השיחות הת"ש עמוד 12, ובמתורגם עמוד כ']

סיפר רבי יוסף יצחק שניאורסון מליובאוויטש:

בזמן מלחמת העולם השנייה, במהלך ההפגזות בוורשה (שם שהה הרבי) אירע פעם שנכנסו למקלט יהודים מכל הסוגים, שומרי מצוות יחד עם